

Nicolae MAREȘ

*– poet, scriitor, diplomat, cercetător, specialist în
limba și literatura polonă, traducător*

NICOLAE MAREȘ

MEDITAȚII
LIRICE

Versuri

eLiteratura

Din 1980, membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Autor al unor lucrări monografice și de referință consacrate Poloniei și relațiilor bilaterale româno-polone, Papei Ioan Paul al II-lea, Mareșalului Józef Piłsudski, artistului S. Wyspiański, receptării Pontifului în România.

A publicat mai multe antologii de lirică poloneză și „primitivă”, comentate, selectate, prefațate și adnotate; autor a zeci de traduceri din literatura clasică și contemporană poloneză, a publicat aproape 80 de cărți, apărute într-un tiraj de cca două milioane de exemplare.

Pentru lucrarea *Sfântul Ioan Paul cel Mare*, Sfântul Părinte Francisc i-a decernat autorului, în august 2015, una dintre cele mai importante distincții conferite de Vatican : *Pro Ecclesia et Pontifice* – ordin instituit de Leon al XIII-lea în 1888.

A semnat numeroase volume de eseuri, în cea mai mare parte având la bază documente inedite de arhivă, precum și analize insolite ale unor evenimente în desfășurare pe arena internațională, fiind în colectivul publicațiilor *Economistul*, *Diplomat Club* și *Portal Măiastra*.

CUPRINS

11	Un poet cerebral
17	Mirarea
18	Până unde și până când
19	Sarea pământului sau despre Revoluție /varianta a II-a/
22	Sămânța
23	Cânt sau Din ce se naște lacrima?
25	Clipa
27	Colind II
28	Ciclul vieții
29	Nu-mi pot ierta
30	Despre vrăjmășie
31	Am lansat multe punți
32	Coborârea din cer
33	Despre strâmbătate

34	Himere
35	A statuilor rugă
36	În Polonia
38	Tribut
39	Povestea vorbei
40	Tristețe
41	Oamenii fost-au muguri
42	Prefaceri
43	Neconținere
45	Pe calea legăturilor
46	Soleil levant
48	Sfârșit de toamnă /bacoviană – prima variantă/
49	Inimă de piatră
50	Frig
52	Visele
54	Durerea
55	Candelele
57	Rugă nouă
58	Slovele
59	Însemnări în noapte

63	Nu plânge
64	De ce?
65	Soleil levant /II/
66	Psalmi noi
69	Ultimele rânduri
71	Quo vadis?
73	Relativitate
74	Stea de-a pururea
76	Triptic II
77	Cânt /varianta a II-a/
79	Sfârșit de toamnă /bacoviană – a doua variantă/
80	Întuneric
81	Centenar 2018
82	Plecat-ai, tinerețe
83	Trecutul
84	Mâine
86	Renaștere
87	Încotro viață
89	Tot mai des
90	Când omul libertate n-are

- 91 Alb-Roșu
93 Să fiu auzit
95 Sămânța /variantă/
97 Viața după viață
99 Iubind zbori
100 Cânt
102 Ecoul nopții
103 Atotputernicia inexistenței
104 Amintirile
105 Omul
106 Lumina-i viață
107 Și încă...
109 Firescul lucrurilor
110 Suflet hain
111 Și tac...
112 Poate
113 În zadar
114 Chiar de nu vrei
115 În tăcere

UN POET CEREBRAL

Înzestratul poet Nicolae Mareș este totodată un foarte talentat și productiv eseist, aforist, traducător și istoric literar, având ample studii privind literatura polonă și evoluția raporturilor dintre România și Polonia pe toate planurile precum și din arta și spiritualitatea universală. Sunt bine cunoscute contribuțiile sale despre personalitatea Papei Ioan Paul al II-lea, exegeze unice în lumea ortodoxă. Acestea au intrat în conștiința românească imediat după 1989 și au fost apreciate la Sfântul Scaun.

De mai bine de cincizeci de ani, scriitorul român popularizează lirica poloneză în paginile presei culturale românești, cunoscute fiind antologiile sale de poezie poloneză, răspândite în spațiul românesc, inclusiv pe unde herțiene, începând din anii '80 ai secolului trecut. Cu ocazia marcării Centenarului român și polonez, i-a apărut un masiv volum, la Editura Academiei Române: *101 poeți polonezi*, o lucrare monumentală de 553 pagini, în fapt o *rara avis* de nivel european, opus indispensabil pentru cele două culturi. Ca magistru al Universității din Varșovia și apoi ani buni ca diplomat pe Odra și Vistula,

Mareș este această implicare a cititorului în răspunsul dat întrebării misterioase. E o meditație deschisă despre multe din cele omenești: solidaritate, revoltă, dragoste, efemeritatea existenței și veșnicia morții, cu reflecții subtile despre natură, cu parfumul din căpița cu fân și florile care se conservă în arșița lacrimii, despre patrie și tragice evenimente politice și istorice, despre personalități din cultura poloneză (Jan Kochanowski, Tadeusz Różewicz și Stanisław Jerzy Lec etc., din lumea cunoscută acolo, când lucra la Ambasada României în Polonia, despre Auschwitz și Insurecția din Varșovia, dar și despre simbolul eternului Meșter Manole).”

Nicolae Mareș e un poet cu un foarte dezvoltat simț moral în majoritatea poeziilor sale, fără a fi, însă, un anacronic moralist. Poezia lui exprimă principii de comportare în viață, gânduri înalte și simțăminte profunde, curate, despre felurite ipostaze existențiale. Se vede că poetul a studiat filosofia și că a frecventat universuri lirice dintre cele mai diverse și mai profunde din toate literaturile mari ale lumii.

Vasile Poenaru

¹ Ion Dodu BĂLAN, *Gând și sentiment în poezie*, în *Tribuna*, nr. 1/2014; idem în *Flacăra* lui Adrian Păunescu, 16/2016

MIRAREA

Mirarea s-a născut de mult
Odată cu slova
Curajoasă a fost de la început
Nu ca azi mută.

Mirarea s-a născută o dată cu lacrima
S-a ridicat ca o floare frumoasă
Și curioasă, curioasă...

Din ale mirării petale
Iubirea a tresărit încet, agale
Încă de la început, dornică de viață.

Mirarea a devenit cu timpul o zeiță
Chiar și de înțelepți proslăvită
De oamenii de rând doinită.

Fără mirare lumea n-ar fi mers înainte.
Mirarea n-ar fi devenit niciodată
nici stea, nici lacrimă.

PÂNĂ UNDE ȘI PÂNĂ CÂND

Numai în ceea ce simt
crezut-am și cred.

Azi nu mai înțeleg
Enormitățile pe care le aud și le văd.

Ajungî să nu mai crezi în nimic
Nici în ceea ce ai văzut
Nici în ceea ce ai auzit.

Veșnic rămâne în suflet un gând ascuns:
Până unde și până când
să cred
iar E u l în plin avânt să nu mi-l schimb?

SAREA PĂMÂNTULUI SAU DESPRE REVOLUȚIE /varianta a II-a/

*Mareșalului Józef Piłsudski
– la 150 de ani de la
naștere; la Centenarul
Patriei sale de El
edificată: Polonia*

Fără revoluționari hotărâți
încrezători în ceea ce-au făcut,
la țintă nu s-ar fi ajuns
nicicând...

Nimic din ceea ce ei au săvârșit
în zadar n-a fost.
Un erou al vremurilor sale a devenit
legendar
urcându-se în Tramvaiul Roșu
al vremurilor sale.
El
Singurul Polonez
care la Stația Libertatea
a coborât elegant

exact când a trebuit.

E x a c t !

Fără revoluționari legendari
de acest calibru,
Lumea ar fi bătut pasul pe loc.

Fără revoluționarul întors
din îndepărtata Siberie
în Polonia printre strămoși
Ce s-ar fi ales din generațiile de azi?
Ce s-ar fi ales fără revoluțiile înfăptuite de el?
Urmașii lui ar fi ajuns niște mișei.
Apa de sub el ar fi bălțit
în pozitivism
Entuziasmul patriotic de care dispunea,
S-ar fi risipit în van.

Revoluția a fost scânteia care a aprins putregaiul.

Revoluția a dărâmat închistarea pripășită în suflete
Vreme îndelungată.

La scara istoriei,
Revoluția,
într-o clipă,
a făcut loc progresului.

Oare și luminii?

Revoluția a fost sarea pământului.

Revoluția fost-a Incandescența
născută din lumină.
Reușind să urce pe-o altă treaptă,
Revoluția s-a transformat într-o flacără.

Revoluția devenit-a veșnică,
Veșnic cântată.

SĂMÂNȚA

Sămânța-i plină ochi de așteptare
Numai înghițit de pământ
Rodește bobul sub brazdă ascuns.
Din bob se naște ceea ce i-a fost hărăzit de cel de sus.
Nimic mai mult.

Sămânța neșemănată
Rămâne ca o fată nemăritată.

Fără a fi împerecheată
Cu glia roditoare
În plin soare
Sămânța rămâne stearpă.

N-așteptați să dea roade
Sămânța moartă
Fără de viață.

CÂNT

sau

DIN CE SE NAȘTE LACRIMA?

Încercat-am de tânăr să aflu
Și încă n-am aflat
– Din ce se naște lacrima?

Târziu aveam să aud
Că lacrima un vis a fost la început
Un vis nemângâiat, un vis necuvântat.
– Din ce se naște lacrima?

Din visul necuvântat se naște lacrima.
O lacrima seacă și grea
Ascunde în ea toată durerea.
În zadar încerci să afli
– Din ce se naște lacrima?

Aflat-am doar
Că lacrimă nu seamănă una cu alta.
– De ce mă-ntrebi din ce se naște lacrima?

Alta-i pricina din care a picat
Lacrima dintr-o stea
Lacrima mea.
– Oare voi afla din ce se naște lacrima?

Cine știe cu-adevărat
Din ce s-a născut lacrima?
Lacrima mea nu-i aceeași cu lacrima ta.

CLIPA

*Artistului cracovian
Czesław Dźwigaj*

Profesore!
Să nu te mai miri
Când vei afla
Cât de mult se dilată
c l i p a .
Cât de mult se dilată clipa!

Clipa se naște și moare
Profesore!
Pentru că sortit i-a fost
să nu fie veșnică
ci efemeră i-a fost dat să fie.
Clipa se naște și moare
nu pentru că de ceva-i pasă.
Întruna clipa-i pusă pe treabă.
Ca un Artist furat zi și noapte de gânduri.
Clipa moare ca o altă clipă să se nască.
Poate mai înțeleaptă